

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ

שלשלת האור

שער
ראשון

היכל
שמיני

מאמר

ציון במשפט תפדה — תרנ"ו

◦

מכבוד קדושת

אדמו"ר יוסף יצחק

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שני אורסא הן

מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, ניו.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

MAAMAR TZION B'MISHPAT—5656

Copyright © 2018

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

ORDER DEPARTMENT:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book
or portions thereof, in any form without prior permission,
in writing from the publisher, except by a reviewer
who wishes to quote brief passages.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת יו"ד שבט הבעל"ט, שבו ימלאו ס"ח שנה, מיום הסתלקות־הילולא של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע (ה'שי"ת – ה'תשע"ח),

הננו מוציאים לאור בזה – בפעם הראשונה – מאמר ד"ה ציון במשפט תפדה – תרנ"ו, מתוך פנקס קטן המכיל רשימות בדא"ח, אשר כנראה הם כתב יד קודש כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.²

רשימה זו היא העתקת חלק ממאמר ד"ה והי' אמונת עתיך תרנ"ב אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע (סה"מ תרנ"ב ע' לו ואילך)³ – כפי שכתוב בסופה: „יסוד מאמר זה הוא מד"ה והי' אמונת עתיך תרנ"ב" – בתוספת התחלה וסיום וחלוקה לסעיפים עם קיצורים.⁴

לע"ע לא נתברר אם גם ההתחלה והסיום הם מכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, או הם מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ.⁵

*

לחביבותא דמילתא באה בסוף הקונטרס פאקסימיליא מהעמוד הראשון של רשימה זו.

*

(1) בגימטריא חיים – ראה שיחת ב' ניסן תשמ"ח (ספר השיחות תשמ"ח ח"א ע' 349 ואילך).
(2) כת"י מס' 4016 בספריית אגודת חסידי חב"ד.
(3) במקום שנראה שחסר בהעתקה, הכנסנו החסר בתוך חצאי ריבוע מכ"ק כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע דשנת תרנ"ב.
(4) כמה ענינים בהקיצורים לא נכתבו בפירוש בפנים המאמר.
בראש וסוף רוב הקיצורים יש מירכאות, אבל בכמה מהם יש מירכאות רק בראש הקיצור ופעם בלי מירכאות בראש ובסוף.
(5) ראה שיחת ליל כ' כסלו תרצ"ד (לקו"ד ח"א קו, א ואילך): פון בר מצוה אָן (י"ב תמוז תרנ"ג) איז מזמן לזמן פלעגט דער טאטע זאָגן פאר מיר אליין מאמרים מיוחדים. די מאמרים זיינען געווען ספעציעלע און האָבען קיין שייכות ניט געהאַט צו די שבת/דיגע מאמרים וועלכע ער פלעגט זאָגן פאר'ן עולם. נאָר אַמאָל פלעגט טרעפן אַז עס איז געווען אַ קליינער טייל פון דעם שבת/דיגן מאמר. דאָס רוב מאמרים זיינען געווען גאָר קליינע, דאָס רוב עבודת'דיקע און מיט פאַרנאַנדערגערעדטע משלים.. און חוץ דעם וואָס ער האָט מיר מבאר געווען דבר דבר על אופנו לפי ערך מיין פערשטאַנד, האָט ער מיר געלערנט ווי מען דאַרף לערנען".

פתח דבר

לתועלת הלומדים והמעיינים, ניתוספו מראה מקומות וציונים הבאים בשולי הגליון.

*

כל הנ"ל נערך ע"י הרה"ת ר' אהרן לייב (בהרש"ב) שי' ראסקין.

מערכת „אוצר החסידים”

ג' שבט, ה'תשנ"ח
ברוקלין, נ.י.

בס"ד. תשעה באב תרנ"ו. באלאווקע.

ציון² במשפט תפדה ושבי' בצדקה³. וארז"ל שבת דף קל"ט א, אמר עולא אין ירושלי' נפדה אלא בצדקה שנא' ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה. והנה

(1) בקייץ תרנ"ו שהה כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע בנאות דשא באליווקע⁸⁸, הרחוקה מליובאוויטש כשמונה עשר-עשרים פרסאות וקרובה לתחנת הרכבת קראַסנאַיע. שם התקיימו ה"תנאים" של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע ביום ג', כ"ח סיון.

(2) רשימה זו היא העתקת חלק ממאמר ד"ה והי' אמונת עתיך תרנ"ב אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע (סה"מ תרנ"ב ע' לו ואילך)⁸⁹ – כפי שכתוב בסופה: „יסוד מאמר זה הוא מד"ה והי' אמונת עתיך תרנ"ב" – בתוספת התחלה וסיום וחלוקה לסעיפים עם קיצור לכל סעיף.

חלק מד"ה הנ"ל והי' אמונת עתיך, מיוסד, כנראה, על: ד"ה כי תבואו תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' רפב ואילך) ועם הוספת – ד"ה כי תבואו, ד"ה אר"א כ' ת"ח מרבנים שלום, ד"ה כל אשר חפץ וד"ה בעשרה מאמרות – תרמ"א (סה"מ תרמ"א ע' רצב ואילך). ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' רנו ואילך. ד"ה להבין מאמר הזהר במאמרי אדמו"ר הזקן מארז"ל ע' רנח – כנסמן לקמן בהערות.

כמה מהענינים שבד"ה מה רבו מעשיך תרמ"ד (סה"מ תרמ"ד ע' שיג ואילך) נתבארו בארוכה בד"ה הנ"ל תרנ"ב.

לכמה ענינים המבוארים בהמאמר – ראה גם ד"ה מה רבו מעשיך תרמ"ו (סה"מ תרמ"ו ע' תב ואילך). וראה ספר הערכים-חב"ד ערך אדם קדמון. וש"נ.

(3) ישע"י א, כז.

א) שם שהה אדמו"ר מהורש"ב בקייץ שנות תרנ"ה-תרנ"ח (ראה רשימת היומן י' סיון תרנ"ח (ה"תמיס" חוברת ג' ע' כ (קכ), ב), „זנוך לנער" ע' 13).

ב) רשימת היומן שם (וראה שם תיאור המקום). אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תל.

ג) ראה ספר השיחות תרצ"ו ע' 57. תש"ב ע' 81.

ד) כמי"ש בשטר התנאים של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ (סדר תנאים אירוסין ונשואין) (קה"ת, תשנ"ז) ע' נז"ח).

ה) במאמר זה מבואר בארוכה מהותו וענינו של „אדם קדמון", איך שעלו במחשבה הקדומה דא"ק כל פרטי העולמות, מהעולם היותר עליון עד כל פרטי עוה"ז, שכל הפרטים שבמשך שית אלפי שנים עלו ברצון זה, מי"מ כל פרטים אלו אינם בו בגדר התחלקות כלל, כמרז"ל (ר"ה יח, א), „וכולם נסקרין בסקירה אחת", וצופה ומביט עד סוף כל הדורות (תפלת מוסף דר"ה (ברכת זכרונות)) בסקירה אחת.

ולהעיר, שפעם באותו קייץ (תרנ"ז) בהיותם בנאות דשא באליווקע, בלכתם לטייל בשדה, התבואה כמעט והבשילה ורוח נעימה נשבה והשבלים התנענו אנה ואנה – אמר כ"ק אדמו"ר מהורש"ב לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ: זע געטלעכקייט, יעדער בעוועגונג פון יעדער איינציקער זאג און גרענעלע איז געווען כלול אין דער מחשבה הקדומה דפרצוף אדם קדמון, אין דעם צופה ומביט עד סוף כל הדורות, און די השגחה העליונה פירט דאָס אויס צוליב אַ כונה אלקית (שיחת ליל יט כסלו תרצ"ד (לקו"ד ח"א פד, ב)).

ו) כמה ענינים בהקיצורים לא נכתבו בפירוש בפנים.

ז) להעיר שבקייץ שנה זו (תרנ"ג), באחד הטיולים, סיפר כ"ק אדמו"ר מהורש"ב לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ע"ד מאמר מה רבו מעשיך תרמ"ד: באחד הלילות בחורף תרמ"ד, ישב ולמד עם הרה"ג רי"מ נ"ע מפאלטונע,

צ"ל מארז"ל אין ירושלי' נפדה אלא בצדקה והביאו ראי' ע"ז מפסוק ציון במשפט תפדה, ולכאו', מן הפסוק משמע שציון תפדה במשפט אך שבי' בצדקה. ועוד צ"ל, איך ארז"ל אין ירושלים כו' והביאו ראי' ע"ז מפסוק ציון במשפט כו', הגם שבפסוק נא' על ציון. והנה צ"ל ההפרש בין ציון לירושלי', דבכמה מקומות מצינו דכת' ציון וירושלי' והן שני דברי', וכאן מפסוק ציון כו' למדו על ירושלי' כו'.

והנה בכדי להבין כ"ז צריך להקדי' תחלה⁵ מש"א רז"ל⁶ בעשרה מאמרות נברא העולם, ומה ת"ל, והלא במאמר א' יכול להבראות, אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בע"מ⁷, וליתן שכר טוב לצדיקי' שמקיימי' את העולם שנברא בע"מ. והקשה במד' שמואל⁸, כיון שהי' יכול להבראות במאמר א', וכי מפני זה שנברא בע"מ, עי"ז צריך להפרע מן הרשעי' יותר, ומה איכפת לי' שנברא בע"מ, כיון שהי' יכול להבראות במא' א', וכמו למשל מי שקנה חפץ מן השוק שהי' שוה זוז א', והוא נותן עבורו עשרה, היתכן שהמאבדו צריך לשלם עבורו עשרה לפי שנתן עבורו עשרה, אלא אינו צריך לשלם רק זוז א' כמו שהי' שוה. א"כ כאן שהי' יכול להבראות במא' א', אף שנברא בעשרה מאמרו', אינו צריך להפרע מהם יותר מאלו הי' נברא במאמר א' כו'.

[קיצור] „אמרז"ל אין ירושלי' כו' אלא בצדקה, ומן פסוק שלמדו זה משמע שבמשפט נפדה כו', ועוד, רז"ל דרשו על ירושלי', ובפסוק נא' על ציון כו'. ההפרש בין ציון וירושלי' כו'. וצ"ל ענין ע"מ, בע"מ כו' והלא כו'. והקשו במד"ש כיון שהי' יכול כו' לכך יפרע מן הרשעי' כו' בע"מ כו'. והביא משל ע"ז מי שלוקח חפץ כו', ולכך ברשעים ג"כ אינו צריך להפרע מהם יותר מאלו הי' נברא במא' א' כו'".

-
- (4) ציון וירושלים ע"ד הקבלה והחסידות – ראה לקו"ת במדבר ט, א. דברים א, ב ואילך. רשימות הצ"צ לתהלים (יהל אור) תהלים קמו, יב. וש"נ. ד"ה שבחי ירושלים תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' תטו ואילך). לקולו"צ (לזהר ח"ב ע' רפד. ליקוטים על מארז"ל ע' קעא. ועוד). – לקו"ש חט"ו ע' 234 הערה 40.
- (5) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרכ"ז, תרמ"א ע' שיג ואילך ותרמ"ד שבהערה 2.
- (6) אבות פ"ה מ"א.
- (7) = בעשרה מאמרות.
- (8) = מדרש שמואל (להר"ר שמואל די אוזידא) אבות שם (ד"ה והחסיד ז"ל).
-

ומגורו הי' בב' חדר' בבית אמו .. ואנכי ישנתי בחדר שלמדו. ובלילה כאשר שכבתי במטתי הייתי נאה במאד, וחפץ במאד לנשקני, כתשווקת אב, ומנע א"ע מזה, ותמורת נעג זה החליפו כי כתב המאמר, והחליט במחשבתו כי כאשר יעזור השי"ת ואגדל, הנה בהזדמנות ראשונה שעשונה לו קורת רוח בהנהגה של חסידות, א חסידות' פיר[ונג] יתן לי הכתב הזה במתנה. ולכן נתן לי בשנת תרנ"ב המתנה טובה (קונטרס, בר מצוה – תרנ"ג" קה"ת, תש"ט) ע"ב. סה"מ תרמ"ד ע' שיא).

(ב') אך הענין הוא, דהנה מתחלה י"ל ענין מא' א'. והנה מא' [אחד] הוא בחינת מאמר של בראשי⁹, וכמשארז"ל¹⁰ בראשי נמי מאמר הוא, ואעפ"כ לא נא' בו ויאמר, והיינו לפי שהוא מאמר הכללי, דהיינו שכולל כל העשרה מא' בהעלם, כמ"ש בזח"א בתוספתא דבראשי דל"א ע"ב דבפסוק בראשי נכללת¹¹ כל הע"ס מכתר עד מל' יעו"ש. ועמ"ש בהקדמת הזהר ד"ג ע"ב¹² בענין ברא¹³, ובמק"מ¹⁴ שם בראשי שהוא אבא ברא בינה כו' יעו"ש, וגם כולל כל הנבראי, דאת השמי¹⁵ כולל צבא השמי' ואת הארץ¹³ כולל צבא הארץ כידוע¹⁵. והוא מפני שכל הנבראי שרשם מהע"ס ובהמאמר א' כלול' כל הע"ס וממילא כלול' ב[ו] כל הנבראי כו'. וזהו"ע מא' דבראשי' בחוכמתא¹⁶, שהוא מאמר א', ובת"א¹⁷ פי' בקדמין, כי עיקר המאמר כללי הוא בחי' א"ק¹⁸, כמשי"ת בעז"ה¹⁹. וזהו במאמר אחד יוכל להבראות בכלל, ואח"כ נפרטו בהט' מאמרות כו'.

[קיצור] „מאמר א' הוא בראשי, וכולל כל הע"מ בהעלם, וכולל הע"ס. מכתר עד מל', כמ"ש בזח"א, וכולל צבא השמי' וצבא הארץ, והוא מפני שכל הנבראי שרשם מהע"ס והם ע"מ, וכלול' בבראשי' כו'. וזהו שתרגם א[ו]נקלוס בחכ' שהוא בחי' א"ק מא' כללי".

(ג) ולהבין ענין כלל ופרט²⁰. הנה יובן עד"מ מח' ודיבור, דמח' הוא כלל ודיבור פרט, דמח' יוכל אדם לחשוב איזה שכל בשעתא חדא וברגעא חדא, מה שבד[יבור] לגלות לזולתו צריך לזה כמה דיבורי' וצירופי' מאותיות²¹, ובפרט כשצריך להסביר השכל לבר²² שכל קטן, שצריך לפרוט²³ כל הפרטי' שבהשכל ולהסביר בריבוי הסברי' ובהצעת²⁴, ולפעמי' גם להלביש במשלי' כו'. ובמח' הכל

(9) בראשית א, א. וראה לקו"ת בהר מא, ד. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קפה. ח"ב ע' תלב. ר"ה לב, א.

(11) נכללת: בכי"ק תרנ"ב: נכללים.

(12) ראה אוה"ת בראשית ח"ג תפז, סע"ב. סה"מ תרנ"א ע' פט.

(13) בראשית שם.

(14) = ובמקדש מלך.

(15) ראה פרש"י בראשית שם, יד. ב"ר פ"א, יד.

(16) ראה תרגום ירושלמי עה"פ.

(17) = ובתרגום אונקלוס (עה"פ).

(18) ראה אוה"ת בהר ח"ד ע' א'קסה. פלח הרמון בשלח ע' קלה.

(19) לקמן סעיף כו. וראה המשך הענין בסה"מ תרנ"ב ע' מו.

(20) ראה סה"מ שבהערה 5. תרנ"ט ע' קנב ואילך. תש"ד ע' 70 ואילך.

(21) מאותיות: בכי"ק תרנ"ב: אותיות.

(22) לבר: בכי"ק תרנ"ב: לבעל.

(23) לפרט: בכי"ק תרנ"ב: לפרט.

(24) ובהצעת: כ"ה גם בכי"ק תרנ"ב.

ציון במשפט תפדה

בא ברגע אחת. והנמשל מזה למעלה, שיש ג"כ בחי' מח', כמ"ש²⁵ כי לא מחשבותי מחשבותיכם, הרי יש מחשבה למעלה, [ו] בחי' מח' העליונה היינו מה שעלה²⁶ שם כל העולמו' הוא בחי' כלל, ואח"כ נפרטו בד"פ²⁷ בדיבור העליון. וביאור הענין הוא²⁸, דהנה בחי' מאמר א' הוא הבחי' הממוצעת בין אוא"ס לעולמות²⁹. וכידוע דכל ב' הפכי' בהכרח שיהי' ממוצע ביניהם לחברם. וא"א להיות הפכי' יותר מגבול וכלי גבול. ואיך אפשר שמאוא"ס הבלתי בע"ג לגמרי יהי' מציאות הגבול, ובהכרח שיהי' ממוצע ביניהם. וכמ"ש בע"ח שער מ"א הוא שער דרושי אבי"ע פ"ג³⁰ שיש ממוצע בין אוא"ס לעולמו' הנאצלי', דומה למ"ש הרמב"ן בפ"י עה"ת בפ' בראשית³¹ שראשית הבריאה שנברא מן אוא"ס (בחי' אפס המוחלט) הוא שנברא יסוד דק אין בו ממש, והוא כח מציא מוכן לקבל צורת הד"י³² ולהוציאם מהכח אל הפועל, והוא בעצמו אינו לובש צורה כלל כו'.

[קיצור] „כלל ופרט, מח' כלל, דיבור פרט. דיבור צריך זמן רב, ובפרט לבעל שכל קטן, וגם צריך צירופי אותיות, ובהצעת ובמשלי, שהכל הוא בדיבור, ובמח' אינו צריך זמן כ"א ברגע חדא, וגם אינו צריך צירופי אותיות. והנמשל, למעלה יש ג"כ בחי' מח', כמ"ש כי לא מח' כו', ששם עלה כל העולמו', הוא בחי' כלל, ואח"כ נפרטו בדיבור העליון, ומאמ' א' הוא הממוצע בין גבול שבעולמו' לבחי' הבלתי בע"ג שבא"ס כו', וכמ"ש בע"ח שיש ממוצע בין אוא"ס לעולמות הנאצלי', שהוא בד"כ גבול ובל"ג כו'".

(ד') **וכמו"כ** בעולמות³³ הוא בחי' כתר בכלל, שהוא הממוצע בין אוא"ס לעולמו', וכולל את כל העולמות בכח וממנו יצאו מ[ה]כח אל הפועל, והוא בעצם אין בו צורה עדיין. ולכן נק' הכתר תהו, ופי' תהו שמתהה בנ"א³⁴, שאינם יודעי' לקרות לו שם, כי כל שם הוא מתאר את הדבר וה"ה מגביל

(25) ישעי' נה, ח.

(26) בכ"ק תרנ"ב: שעלו.

(27) = בדרך פרט.

(28) בהבא לקמן – ראה ביאורי הזהר שבהערה 2.

(29) לעולמות: בכ"ק תרנ"ב: ובין העולמות.

(30) בע"ח שער מ"א הוא שער דרושי אבי"ע פ"ג: כ"ה בעין חיים דפוס שקלאוו, תק"ס. בדפוסים

שלפנינו: שער מב פ"א.

(31) א, א.

(32) = הד' יסודות.

(33) הבא לקמן הוא תוכן העץ חיים שם. וראה לקו"ת שה"ש ז, ד ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' קצה ואילך.

וש"נ.

(34) ספר הבהיר ס"ב. רמב"ן שם.

תשעה באב, ה'תרנ"ו

ה

אותו ושייך השם רק בדבר שיש לו צור, דכל צורה הוא גבול שנצטייר בצורה זו דוקא, וצורתו מוכחת עליו, ולפי האופן הזה יקרא בשמו, ומוכן שזה שייך רק בבחי' גילוי אור, דכל גילוי אור³⁵ בהכרח שיהי' לו איזה ציור באיזה אופן נתגלה כו'. אבל בחי' הכתר בכלל שכוללם בכח בהעלם, ואין שם שום גילוי וצורה עדיין, ולזאת לא יתכן בו שום שם, ומ"מ הוא בחי' שנמצאת מאוא"ס, אלא שנמצא בבחי' כלל[י] עדיין, ובא אח"כ מן הכלל אל הפרט כו'.

[קיצור] „ובעולמות, כתר הוא הממוצע בין אוא"ס, לעולמו, וכולם נכללים בו, והוא המוציאן מכאה"פ³⁶, והוא כולל כולם, ולכך נק' תהו, שמתהה בנ"א, שאינם יודעי' כו' מצד הריבוי מה שהוא כולל. ושם הוא מגביל וגם עושה צורה. וכתר אינו נתפס בשום צורה, לכן נק' תהו כו', מצד העדר לקראותו בשם. והוא בחי' הנמצאת בד"כ מאוא"ס, ובא אח"כ מן הכלל אל הפרט כו', ונתגלה בהכחות כו'. והנה י"ל בענין דכתר שכל הכחות כלולי', היינו כמו עקודים שהוא עקוד בכלי א'³⁷, והיינו שכל הכחות מתאספים אל מקום³⁸, והוא המחברם כו', והם כאוא"א בהעלם. כידוע כל ענין זה בענין עקודי' עקוד בכלי כו'.

(ה) וביאור הענין³⁹, יובן בענין הזמן, דהנה ידוע דבעצמות אוא"ס אינו שייך ענין הזמן, וכמ"ש⁴⁰ אני ה' לא שניתי, ומי איכא זקנא קמי' קוב"ה כו'⁴¹. ועיקר הזמן הוא בעולמו' בי"ע, להיות נבראי' מוגבלי' בזמן ומקום, וגם בבחי' מל', מקור דבי"ע, שייך בחי' הזמן, מלך מלך ימלוד⁴², עבר הוה ועתיד. אמנם למעלה מזה אינו שייך בחי' הזמן כו'. מ"מ בעולם האצי" הוא שרש הזמן, וכמ"ש בזהר⁴³ ע"פ⁴⁴ ששת ימי' עשה, שהם ששה מדות, ונא' ששת ולא בששת, דכל יומא ויומא עביד עבידתא, שהששה ימי', שהם ששה מדות העליונו', נמשכין להוות העולמו', ומזה נעשה בעולם שלמטה שית אלפי שנין⁴⁵, דיומא של הקב"ה

(35) אור: תיבה זו ליתא בכי"ק תרנ"ב.

(36) = מכח אל הפועל.

(37) ראה עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"א. תו"א נח י, ג ואילך. אוה"ת נח ח"ו תתרטח, א.

(38) מקום: אוצ"ל: מקום אחד.

(39) בהבא לקמן – ראה ביאורי הזהר שבהערה 2 (ע' רנז).

(40) מלאכי ג, ו.

(41) ראה יבמות טז, ב.

(42) פסוקי דזמרה. וראה זח"א לד, א.

(43) ח"ג צד, ריש ע"ב.

(44) יתרו כ, יא. תשא לא, יז.

(45) ראה ר"ה לא, א.

אלף שנה⁴⁶ למטה, ובאלף הראשון האיר בחי' חסד⁴⁷ והיו ניזוני' בחסדו [של הקב"ה]⁴⁸, ובאלף השני הוא⁴⁹ בחי' גבור, והי' המבול והפלגה, ו[ב]אלף הג' בחי' תפארת, והי' מ"ת (וגם יצי"מ⁵⁰, י"ל בחי' תפארת בחצות [דוקא] כמ"ש במ"א⁵¹), והיינו מה שלמעלה הוא יום א' היינו⁵² המשכה א' נעשה למטה בעוה"ז אלף שנה (והיינו ג"כ אלף כלולי⁵³, דכל שנה כולל שס"ה ימי, וכל יום כ"ד שעות כו'), ובעולם עליון מעוה"ז שלנו הוא זמן רוחני יותר, עד ששה שני⁵⁴ שלנו נחשב שם לשנה, ובעולם עליון יותר הם ששה ימי, עד שבעולם האצי' השית אלפי שני הם ששה ימי, הרי שגם המדות דאצי' הם [בחי'] שרש הזמן, ועז"א במד"ר⁵⁵ מלמד שהי' סדר זמני' קודם לכן, היינו באצי' כו'. ולכאו' אינו מובן איך שייך זמן באצי', אפי' בחי' סדר זמנים הנ"ל, שה"ה למעלה מזמן ומקום כמו שכתוב במ"א⁵⁶.

[קיצור] „עצמות אוא"ס אינו שייך בו זמן, אני כו' לא שנית, ומי איכא כו'. במל' דאצי' שייך זמן, מלך כו', ומ"מ אצי' הוא שרש הזמן, דיומא של הקב"ה אלף שנה, היינו באצי', שית אלפי שני הם ששה ימי, סדר כו', לכן היינו באצי'. ולכאו' איך שייך זמן וסדר זמני' באצי' כו'.

(וא"ו) **אך** הענין, דבאצי' הוא באופן ירידת והמשכת האור שמאיר שם. והענין, דהנה כאשר נמשך בחי' [ספירת] החסד מאוא"ס, הלא לא הי' מקום לספי' הגבו', אלא כאשר נפסק ספי' החסד אז נמשך מדת הגבו', ואח"כ נפסק ספי' הגבורה ונמשך מדת התפארת כו'. הרי בהכרח יש קדימה לאחד על זולתו, דבתחלה נמשך ספי' החסד ואח"כ ספי' הגבו' ואח"כ ספי' התפארת כו'. וענין הקדימה ואיחור אינו בזמן ח"ו, אלא מה שנמשך ונתפשט ונתצמצם, שהוא העדר

(46) ב"ר פ"ח, ב. וש"נ.

(47) ראה רמב"ן ובחי' בראשית ב, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' תיב. תקס"ז ע' שמו ואילך (ועם הוספות – סה"מ תרכ"ט ע' שלג ואילך). פרשיות ח"א ע' תיט ואילך.

(48) ראה פסחים קיח, א. במדב"ר פי"ב, יב.

(49) הוא: בכי"ק תרנ"ב: הי'.

(50) יצי"מ .. בחצות: „נגלה עליהם מלך מלכי המלכים וגאלם” (הגש"פ פיסקא מצה זו) הי' בחצות לילה, כאשר „עבר ה' לנגוף את מצרים גו"” (בא יב, כג), שזה הי' „בחצי הלילה” (שם כט). ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות שם.

(51) ראה אוה"ת לך לך עה, ב ואילך. בא ח"ז ע' ב'תרלד.

(52) היינו: בכי"ק תרנ"ב: פי'.

(53) כלולי': בכי"ק תרנ"ב: כללי'.

(54) עד ששה שני': בביאורי הזהר שם: עד שערך ו' שנים.

(55) ב"ר פ"ג, ז.

(56) ראה אוה"ת בשלח ע' תרלא.

תשעה באב, ה'תרנ"ו

ז

ההתפשטות וחוזר ונמשך מזה נעשה הזמן, וכמו עד"מ באדם שחי בזמן, והיינו מפני שהחיות שבו הוא ברו"ש⁵⁷, והוא הדפיקא דליבא⁵⁸, שמתפשט ומסתלק וחוזר מתפשט, ומזה נעשה הזמן כו'⁵⁹. כמו"כ יובן באור העליון שנמשך בבחי' מטי ולא מטי⁶⁰. מטי הוא בחי' התפשטות, ולא מטי בחי' הסתלקות⁶¹, ואח"כ חוזר ומתפשט ומזה נעשה הזמן כו', וכ"ז שייך כאשר נמשך בחי' גילוי אור, והיינו בעולם האצי' שהוא גילוי ההעלם כו'⁶², אבל למעלה מאצי' אין שם אף שרש הזמן. והגם דכתי'⁶³ ועתיק יומין יתיב כו', הלא גם בעתיק מצינו יומין בחי' זמן. אך י"ל, שהרי פי' עתיק יומין הוא שנבדל ונעתק מיומין⁶⁴. וא"כ אינו בבחי' זמן. אמנם עדיין א"ז מספיק, דמאחר ששייך לומר שנעתק מיומין, הרי יש לו שייכות ליומין כו', וגם אמר ועתיק יומין יתיב כו'.

[קיצור] „באצי' ירידת האור. כאשר נפסק חסד אז נמשך מד'⁶⁵ הגבו' ואח"כ נפסק גבו' ויכולה [להימשך] תפארת כו'. ושייך לומר קדימה, והוא אינו בזמן כ"א בהתפשטות והעדר ההתפשטות. מטי ולא מטי. התפשטות והסתלקות והתפשטו', ומזה נעשה הזמן בעולם האצי', שהוא גילוי ההעלם, למעלה מאצי' אין שם אפי' שרש הזמן, והגם ע"י⁶⁶ יתיב, היינו איך שנעתק ונבדל מיומין, מ"מ מאחר שנעתק כו' יש לו שייכות, וגם ענין יתיב וע"י יתיב כו'.

(זיין) אך הענין הוא³⁹, דבאמת שרש הזמן מגיע גם בבחי' עתיק, כמ"ש הרמ"ז בפ' הזהר ח"ב דקפ"ח ע"ב בענין אור⁶⁷ שבעת הימי⁶⁸, והיינו להיותו

(57) = ברצוא ושוב.

(58) ראה תו"א בראשית ג, א. וירא יד, א (נתבאר בהגהות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב לתו"א שם –

(59) ראה לקו"ת חוקת סד, ד ואילך. וראה המשך תער"ב פקס"ח (ח"ב ע' תסד). וש"נ.

(60) ראה זח"א טז, ב. סה, א.

(61) ראה תו"א בראשית ב, ד. אמרי בינה שער הק"ש פל"ח (סד, ד). אוה"ת תרומה ע' א' שנח ואילך.

במדבר (שבועות) ע' קמב.

(62) ראה תו"א בראשית ג, א. וירא יד, א (נתבאר בהגהות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב לתו"א שם –

תרנ"ח (ע' נו ואילך)). משפטים עו, ב (נתבאר באוה"ת ענינים ס"ע רא ואילך). מאמרי אדמו"ר הזקן

תקס"ג ח"א ע' רצט ואילך (נתבאר באוה"ת שם ע' רסז ואילך). סה"מ תרס"ח ע' ריב ואילך. המשך

תער"ב פ"ז (ח"א ע' יד).

(63) דניאל ז, ט.

(64) תו"א מגילת אסתר צח ריש ע"ג. לקו"ת אמור לא, ד ואילך. סהמ"צ להצ"צ לט, א. ובכ"מ.

(65) = מדת.

(66) = עתיק יומין.

(67) לשון הכתוב – ישעי' ל, כו.

(68) ראה אוה"ת במדבר (שבועות) ס"ע פה. פינחס ע' א' קצב.

בחי' כתר פרטי אל עולם האצ"י (בע"ח שער א"א⁶⁹ פ"א ושער ז"א⁷⁰ פ"א, דב' פרקין תתאין דנו"ה⁷¹ דעתיק ירדו בבריאה כדי להאיר שם כו', וי"ל דזהו רק לצורך תיקון פרצופי האצ"י, כמ"ש באורך שם בשער ז"א, ושם⁷² בהגהות הרח"ו ז"ל דאפשר לאחר התיקון הנ"ל חזר עתיק לאסוף את רגליו למעלה בהשוואה עם רגלי א"א כו') וא"כ, הרי שייך לומר גם שם שרש הזמן, ומ"מ זהו בבחי' עתיק⁷³ שמתלבש בא"א, והיינו בחי' ז"ת דעתיק, דזהו"ע אור שבעת הימים, אבל עצם בחי' עתיק הוא למעלה מהתלבשו' כו' (בע"ח שער הכללי' פ"ב עתיק סתם בחי' ג"ר ועתיק יומין הוא בחינת ז"ת⁷⁴, מ"מ הלא בחי' עתיק בכלל הוא בחי' כתר פרטי דאצ"י, ואי' בע"ח בכ"מ⁷⁵ דגם בבחי' רד"ל"א אחזי נהורא בהאי אורא כו'). אבל בחינת עצמיות אוא"ס, למעלה מגדר זמן לגמרי, ואיך יהי' הטהוות הזמן מאוא"ס שלמעלה מגדר זמן, הנה בהכרח שיהי' בחי' ממוצעת ביניהם, והממוצע הוא בחי' א"ק, שהוא בחי' ומדרי' שנתחדש מן הא"ס, והוא כוללת כל העולמו', ומבחי' א"ק זה הם מתהווים כו', וכמ"ש בע"ח⁷⁷ דהטהוות כל העולמות הוא מבחי' הבל' דאח"פ⁷⁸ דא"ק כו'.

[קיצור] „שרש הזמן גם בבחי' עתיק. להיותו בחי' כתר פרטי כו'. (ב') פרקין תתאין דנו"ה דעתיק ירדו בבריאה כו'. וזהו לצורך תיקון פרצופי האצ"י. ואחר התיקון חזר ואסף רגליו כו') ההפרש בין עתיק שמתלבש בא"א. והוא אור שבעת כו' ועצם עתיק למעלה כו'. (ובע"ח ב' בחי' בעתיק ג"ר וז"ת. והוא כתר פרטי) ועצמות אוא"ס למעל' מגז"ז⁷⁹, ואיך מתהווה כו' ויש ממוצע. והממוצע הוא בחי' א"ק שנתחדש מא"ס. והוא כולל כל העולמות כמו בחי' כתר בעולמו' כמ"ש לעיל סעיף ד'. או כמו בחי' מאמר א' כמ"ש הת"א⁸⁰ בחכמתא. כמ"ש ל בסעיף ב' כו'.

(69) שער א"א: שער יג.

(70) ושער ז"א: שער יז.

(71) = דנצח והוד.

(72) בשער ז"א שם.

(73) עתיק: בכי"ק תרנ"ב: עתי.

(74) ראה אוה"ת שם. ד"ה באתי לגני תשמ"ח (סה"מ מלוקט ח"ב ע' רנח. בהוצאה החדשה – ח"ב

ע' תז).

(75) שער יז (שער ז"א) פ"ד. פ"ז.

(76) בבחי': בכי"ק תרנ"ב: בחי'.

(77) שער ד (שער אח"פ) פ"א ואילך.

(78) = דאזן חוטם פה.

(79) = מגדר זמן.

(80) = התרגום אונקלוס.

(ח) וביאור הענין הוא, דהנה לכאור' צ"ל שם אדם קדמון⁸¹, שהוא מורכב משני תי⁸² הפכי, דאדם מורה שהוא מחודש, כמ"ש⁸³ ויברא אלקים את האדם, ושם קדמון שולל החידוש, והם שני הפכי' כו'. אך הענין, דהנה בהאדם כתי⁸³ בצלמו בצלם אלקי' ברא אותו, והיינו שהאדם שלמטה נעשה בצלם אדה"ע, עד בחי' אדם דאצי' כו'. וידוע⁸⁴ דבכללות גם בחי' אדם דאצי' נק' אדם דעשי', ויש אדם דיצי' ובריאה שלמטה⁸⁵ מאצי', וכמו שהאדם שלמטה נעשה בצלם האדם דאצי', מכ"ש דבחי' האדם דאצי' נעשה בצלם בחי' האדם שלמעלה ממנו, ובחי' אדם העליון שבצלמו נעשו בחי' אדם שלמטה ממנו זהו בחי' א"ק, והיינו בחי' אדם כמו שהוא בא"ס שהוא קדמון לכל הקדומים כו'⁸⁶.

[קיצור] „אדם קדמון הם בחי' הפכי, אדם הו"ע החידוש, וקדמון הוא שולל החידוש. בצלמו בצלם כו', אדם דאצי' ואדם דעשי'. ואדם דעשי' נעשה כמו האדם דאצי'. ונק' א"ק שהוא קדלה"ק⁸⁷. מן הא"ס ב"ה כו'".

(ט) ועל⁸⁸ לשון החסידות נק' מח' הקדומה⁸⁹, והיינו מה שעלה במח' ית' לברוא את העולם, שכל העולמות שנתהוו כולם היו במח' זו, והיכן עלה מח' זו, הוא באוא"ס שהוא קדום לכל הקדומים⁸⁶, שעלה במח' כל מה שיתהוו[ה] אח"כ, ולכן נק' מחה"ק כו'. ומ"מ הוא בחי' שנתחדש מן האוא"ס כו'. ויובן זה עד"מ באדם למטה, כשעולה ברצונו ומחשבתו לבנות בנין עד"מ, הרי במח' זו ישנו שם כל הפרטי' איך שיהי' הבית (כי מיד שעולה במחשבתו ענין הבית כבר יש שם בהעלם [ש]באופן כזה דוקא ה"ה רוצה הכל⁹⁰) ואבניו ועציו ועפרו, הכל יש שם במח' זו, אלא שהם עומדי' שם בהעלם, ואינו ניכר ונרגש עדיין כל פרט בפ"ע, ומכ"ש שאין קדימה ואיחור לפרט א' על זולתו, אלא כולם עומדים

(81) ראה אוה"ת ענינים ע' פו. סה"מ תר"ם ח"א ע' רמב. תרנ"ו ע' שעט ואילך. תרנ"ז ע' צו. תרס"ח ע' קצב ואילך. ד"ה ויהיו חיי שרה תער"ב (סה"מ תער"ב ע' עב⁹ ואילך). המשך תער"ב פכ"א (ח"א ע' מה).

(82) = תיבות.

(83) בראשית א, כו.

(84) ראה לקו"ת בהר מג, ד. מד, א. מסעי צה, א. אוה"ת ענינים ע' עז.

(85) שלמטה: בכי"ק תרנ"ב: שלמעלה. וראה גם סה"מ תרס"ח שם.

(86) ראה תקו"ז תיקון יט (מב, א). תיקון ע (קכ, א. קלג, סע"א). עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ד.

(87) = קדמון לכל הקדומים.

(88) בהבא לקמן – ראה ביאורי הזהר שבהערה 2 (ע' רנח ואילך).

(89) ראה תו"א משפטים עח, ב. מאמרי אדמו"ר האמצעי נצבים ס"ע תתפו ואילך.

(90) הכל: בכי"ק תרנ"ב: כו'.

בהשוואה אחת, וזהו מח' כללית, שכל הדברים עומדי' שם בהתכללות בהשוואה בלי שום קדימה זל"ז⁹¹, ואח"כ כשמפרט מחשבתו בדיבור, אז בא כל פרט ופרט בפ"ע, שניכר ונרגש כל פרט, ובא בסדר והדרגה לפי אופן סדר בנין הבית, כך בא בדיבור, ואף גם במח' השייכה לדיבור, דהיינו מח' שבדיבור, שנק' מח' תתאה שמקור לדיבור כו'. גם מח' זו בא בד"פ בסדר והדרגה כו'.

[קיצור] „על לשון החסידות הוא מח' הקדומה, עולמות שנתהוו ויתהוו עלו במח' זו, והיא נמשכת מן העצמות, ונק' מה"ק⁹², לפי שנמשכה מן העצמות אוא"ס שהוא קדלה"ק⁹³. ומ"מ מתחדשת מא"ס. למשל בנין הבית כו', תיכף שעלה ברצונו הרי אבניו כו' ועפרו, ועומדי' שם בהעלם, ואין קדימה ואיחור פרט א' על זולתו. ובדיבור בא כל פרט ופרט בסדר והדרגה, לפי סידורו בהבית, והנה מח' השייכה לדיבור באה ג"כ בד"פ ובסדר והדרגה. והם ב' בחי' מח' והרהור⁹⁴. מח' אינה שייכה שתהי' בסדר והדרגה לפי שאינה שייכה אל הדיבור. שבכלל דיבור הוא סדר כו', אבל הרהור היא שייכה אל הדיבור, לכך שייך בו סדר כו'. ומחשבה לא עביד מידי, לענין עשיית הטוב שיחשבנה למצוה מעשיית, כ"א מח' טובה הקב"ה מצרפה דוקא⁹⁵, אבל היא בפ"ע אינה כמו הרהור השייך לדיבור בפרט. שהרהור הוא מהרהר איך להוציא מח' אל הפועל כו'".

(יוד) **אמנם** מח' הכללית הנ"ל, שאינה שייכה עדיין לדיבור כלל, שם אין קדימה לפרט א' על הב', אלא כולם עומדים בהשוואה כו', ומ"מ כל הפרטי' כלולי' שם. ומה שמגלה אח"כ בדיבור, א"ז דבר חדש בעצם, כי כבר היה במח', אלא שהי' בהעלם, ובדיבור נתגלה מן ההעלם אל הגילוי. אבל א"ז התחדשות בעיקרו כו'. משא"כ בחי' מחשבה הכללית הנ"ל הוא דבר חדש, שכאן נתחדש ענין הבית כו'. הגם שבהכרח לומר שכבר הי' נטוע ומושרש הרצון בענין הבית הזה בעצם נפשו, דאם לא כן מאין נתעורר המחשבה כלליות הנ"ל, האמת כן הוא, שבהכרח הי' זה כבר בעצם הנפש, אך שם לא הי' ניכר ונרגש כלל כל ענין הבית הזה כו', והי"ה כאילו אינו, מאחר שלא הי' ניכר שם כלל, אף לא בדרך

(91) ראה אמרי בינה שער הק"ש פ"י.

(92) - מחשבה הקדומה.

(93) - קדום לכל הקדומים.

(94) ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי ד, טע"ב ואילך. ולהצ"צ ח"ב ע' תקפח ואילך. המשך

תער"ב פש"ד (ח"ג ע' תתב ואילך). מכתב ט"ו אדר תשי"ג (אגרות קודש ח"ז ע' קצב ואילך).

(95) קידושין מ, א.

תשעה באב, ה'תרנ"ו

יא

כללית כו', ומה שעלה במחשבתו ורצונו לבנות בית, ה"ז התחדשות, כי כאן ניכר ענין בנין הבית בדרך כלל עכ"פ, אבל קודם זה לא הי' ניכר כלל כו'.

[קיצור] „המח' כללית, יש שם כל הפרטי, ואין לאחד קדימה לחבירו, וכולם שם בהעלם, ובדיבור אינו דבר חדש, כי הי' במח', אך נתגלה מן ההעלם כו', משא"כ מח' הכללי היא מחודשת כו', אך הי' נטוע ומושש בעצם הנפש, שהיא שרשה של המח' על הבית כו', ואינו ניכר כלל, אפילו בכללית כו'.

(יא) **ונמצא** מובן מהנ"ל, דבהמח' כללית יש שם כל הפרטי מה שיבוא אח"כ בפועל בנין הבית שמתגלית⁹⁶ מהעלם המח' הנ"ל, רק שם הם בד"כ עדיין, היינו שעומדי' כולם בהשוואה אחת בלי קדימה מאחד על זולתו, וקדימה ואיחור שייך רק כשמתגלה כל פרט בפ"ע כו'. עוד מובן ממשל הנ"ל, דעיקר המקור להבנין בפועל הוא המח' כללית הנ"ל, דמפני שעלה במח' בנין הבית, מזה בא אח"כ המחוד' ומעשה בד"פ כו', ולולא שהי' תחלה המח' כללית על כללות בנין הבית, לא הי' בא לידי מחודו"מ בפרט כו'. דהגם דלפה"נ⁹⁷, הרי הדיבור והמח' פרטית הם מקור הבנין, אך באמת הם רק מה שנתגלה מן המח' כללית ואינם התחדשות בעצם כנ"ל. וגם עצם הנפש, א"א לקרותו מקור אל הבנין, אף שממנו הכל כו', מפני שבעצם הנפש אינו ניכר עדיין כל ענין הבית, אף לא בדרך כלל כנ"ל, כ"א בחי' המח' כללית⁹⁸ שנתחד[ש] מן העצם הוא העיקר⁹⁹ המקור לכל מה שבא אח"כ בבנין הבית בפועל כו'. ונמצא מובן, דהמח' הכללי¹⁰⁰ הנ"ל, הוא¹⁰¹ הממוצע להביא המשכת ואור¹⁰² הנפש לכל דבר ודבר בדרך פרט כו'.

[קיצור] „והנה ראשית אל הבנין הבית הוא המח' כללית. לפי ששם הם בהעלם כו'. הגם שבדיבור נפרטו כו'. מ"מ העיקר הוא המח' כללית כו'. וגם עצם הנפש אינו שייך לבנין הבית כ"א כללי כללית כו'. והנה המח' כללית היא הממוצעת להמשכת אור הנפש לבנין הבית ולסודורו¹⁰³ בבית כפי הסדר הצריך לו כו'."

96 שמתגלית: בכ"ק תרנ"ב: שמתגלים.

97 = דלפי הנראה.

98 המח' כללית: בכ"ק תרנ"ב: מח' הכללית.

99 העיקר: בכ"ק תרנ"ב: עיקר.

100 הכללי: בכ"ק תרנ"ב: הכלליות.

101 הוא: בכ"ק תרנ"ב: היא.

102 ואור: בכ"ק תרנ"ב: אור.

103 ולסודורו: אוצ"ל: ולסידורו.

ציון במשפט תפדה

(יב) **והנמשל**¹⁰⁴ מזה יובן למעלה בבחי' א"ק, שעז"נ¹⁰⁵ קורא הדורו' מראש, וידוע הפי' מהמגיד ז"ל¹⁰⁶ דקאי על בחי' א"ק, שהוא ראש ומקור לכל העולמות, ומשם קראם והמשיכם מהעלם אל הגילוי, דבחי' א"ק הוא המח' כללית שכוללת כל מה שיתהווה¹⁰⁷ בעולמות אח"כ מרכ"ד עד סוכ"ד, גם כל מה שנעשה בעוה"ז הגשמי, הכל כלול תחלה במח' הקדומה הנ"ל, ולא זו בלבד שהעניני' [כללים] שנעשו בעוה"ז כלולי' שם, כמו כל תהלוכות עניני האבות וגלות מצרים ויצימ' ובנין בהמ"ק וכניסת הארץ כו', אלא אף מעשה כאו"א בפרט, הכל היה כלול במחה"ק הנ"ל. אמנם אופן התכללותם¹⁰⁸ שמה הוא שהם כלולי' בהתכללות בהשוואה אחת, וכמארז"ל ע"פ¹⁰⁹ היוצר יחד לבם, וכולם נסקרי' בסקירה אחת (ר"ה ח"י ע"א) (וע"ש בחדא"ג מהרש"א ז"ל), וצופה ומביט עד סוף כל הדורות¹¹⁰ בסקירה אחת. ופי' עד סוף כל הדורות היינו כל דבר ודבר בפרט. וכן מ"ש¹⁰⁹ המבין אל כל מעשיהם, הוא שידוע לב ומעשה כאו"א בפרט, ומ"מ הוא בסקירה אחת, שאינו בבחי' הזמן כו', והיינו מפני שעומדי' בהתכללות וכו"ל במשל דמח' הכללית, דאף שיש שם כל הפרטי' בבנין הבית, מ"מ אין שם קדימה לאחד על זולתו, כ"א כולם הם בהשוואה כו'.

[קיצור], בנמשל הוא בחי' א"ק, שעז"נ קורא הדורו' כו', שהוא ראש ומקור כו', וכולל מרכ"ד עד סוכ"ד כו', גם כל עניני הגשמית הוא ה' תחלה במחה"ק כו' (וכמו שידוע המעשה מהבעש"ט ז"ל¹¹¹, שהלך עם ר' מיכל זלָאָטְעווער¹¹², והלכו ביערות ובמקום אשר מבלי מים כו', והי' ר"מ הנ"ל צמא מאד, ומ"מ הכיל בתוכו הצמא כו', עד אשר לא הי' יכול להכיל בתוכו הצמא, עד אשר אמר¹¹³, ר' אני

104) כהבא לקמן – ראה ביאורי הזהר שבהערה 2 (ע' רנט).

105) ישעי' מא, ד.

106) מהמגיד ז"ל: ממעוריש. ראה לקו"ת מסעי צה, ב: „הי' מרגלא בפה קדוש המגיד נ"ע על מ"ש קורא הדורות מראש, דפי', שקורא את הע"ס, מראש הוא בחי' א"ק, להיות נמשכים ומתגלים למטה, כמי שקורא לחבירו הנראה לו מרחוק, ראובן בא לכאן". ובביאורי הזהר שם: „מ"ש הה"מ ז"ל ע"פ קורא הדורות מראש, פי' ראש, היינו בחי' מחשבה הקדומה, שכאשר עלה במחשבתו ית' להיות התהוות העולמות, אזי עלו נסקרו כולם לפניו מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין במחשבה א' ממש". וראה אוה"ת תזריע ע' תקה. ע' תקטו. שה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקח.

107) שיתהוה: בכי"ק תרנ"ב: שנתהוה.

108) התכללותם: בכי"ק תרנ"ב: התכללותן.

109) תהלים לג, טו.

110) תפלת מוסף דר"ה (ברכת זכרונות).

111) ראה נתיב מצותיך (לר"א מקאמאראנא) נתיב היחוד שביל השלישי אות א.

112) ר' מיכל זלָאָטְעווער: הצדיק ר' יחיאל מיכל מזולאטשוב (תפ"ו – תקמ"א) בן הצדיק ר' יצחק

מדרוהובישט. וראה אודותו – ספר השיחות תרצ"ו ע' 105. וש"נ.

113) ר' מיכל להבעש"ט.

רוצה לשתות. ואמר לו¹¹⁴, אם אתה מאמין שעלה במח' הקדומה שתלך דוקא במקום צמא ושם תרצה מים לשתות ולא יהי' כו'. וא"ל¹¹⁵, אני מאמין. והלכו עד אשר מצאו שערל הולך ונושא מים. וא"ל הר"מ הנ"ל¹¹⁵, תן לי ואשתה. וא"ל הערל, שתה, כי עתה אין נושא המים כ"א מצד להפיק הטירוף של אדוני. כי האדון של הערל הזה הוא איש מטורף, ועתה רצה שאביא לו מים מן הבאר שהוא רח[ו]ק ממנו כערך ד"ב וואַרסט¹¹⁶, וידוע לי כשאבוא עם המים אזי לא ירצה כו', ואמר הרב בעש"ט לר"מ, אם מאמין אתה בהשגחה פרטית כו' שלכתחלה הי' נושא כו'. וכל העניני' דאבות יצי"מ וקרי"ס ובנין בהמ"ק הכל עלה במחה"ק, ושם הם בהתכללות בהשוואה כו', היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם כו', וצופה ומביט כו' עד סוף כל הדורות, היינו כל דבר כו', והמבין כל מעשיהם, הוא שידוע לב ומעשה כאו"א בפרט כו', והם בסקירה אחת כו', ואין שם קדימה לאחד על זולתו כ"א כולם הם בהשוואה כו'.

(יג) כמו"כ יובן, דבבחי' מחה"ק כלולי' שם כל העולמות בשוה, בלי קדימה זל"ז כו', כי קדימה ואיחור שייך כשהם מתגלים כאו"א בד"פ¹¹⁷, אזי יש קדימה לאחד על זולתו, כמו חכ' קודם לחסד וחסד לגבו' כו' כנ"ל¹¹⁸, וכן אצי' קודם לבריאה כו', ומזה נעשה שרש הזמן כו' כנ"ל, אבל בהמח' הכללית דא"ק, ה"ה כולם בהתכללות עדיין, בהשוואה אחת, ולכן אינו בבחינת הזמן, וזהו שהם נסקרי' בסקירה אחת, ומ"מ כל מה שבא אח"כ בעולמות הכל הי' כלול בהמחשבה הקדומה¹¹⁹ הנ"ל, ומשם נמשכים כו', כמובן כ"ז מהמשל הנ"ל.

[קיצור] „בא"ק כלולי' כל העולמות, וכשמתגל' אז יש להם קדימה כו'. ומזה נעשה שרש הזמן כו', ובא"ק נסקרי' כו', ומ"מ כל מה שבא אח"כ בפרט הי' תחלה בכלל במחשבה הקדומה כו'.

(יד) ועפ"י הנ"ל יובן מה שפרצוף א"ק נק' בשם אדם¹²⁰, ולא מצינו פרצופי' אחר' שנק' בשם אדם, כמו פרצוף עתיק ואריך פרצוף אבא כו',

(114) ואמר לו: הבעש"ט לר"מ.

(115) וא"ל הר"מ הנ"ל: להערל.

(116) וואַרסט: מעט יותר מקילומטר (1.0668 ק"מ).

(117) = בדרך פרט.

(118) סעיף ו.

(119) בהמחשבה הקדומה: בכי"ק תרנ"ב: במחה"ק.

(120) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן מארז"ל שבערה 2. המשך תרס"ו ס"ע שח ואילך.

ציון במשפט תפדה

שלכולם יש שם פרטי ולא שם אדם, ופרצוף א"ק נקרא בשם אדם (וגם הלא נת"ל¹²¹ דהממוצע נק' תהו מפני שא"א לקרותו¹²² בשם המגביל ומתאר כו'). אך הענין, דשם אדם מורה על התכללות, לבד זאת מה שהאדם מורה שכלול מכמה כחות שבזה חלוק מכל הבע"ח שלכולם יש להם פעל א' או ב' פעלי¹²³, משא"כ האדם משתנה בכמה פעולו' וכחות כו', כמ"ש בלקו"ת בהביאור דוהניף¹²⁴. לבד זאת שם אדם מורה שכלול¹²⁵ מהמדרי' היותר עליונה עד המדריג' היותר תחתונה כו', וכל מה שיש בעולמות מרכ"ד עד סוכ"ד הכל נכלל בהאדם, וכמו עד"מ אדם התחתון, הרי הנפש האלקי' שבו יוכל להיות ממד¹²⁶ עליונות דאצי', ונתלבש בגוף גשמי שיש בו פסולת, כמו שערו' וצפרנים שהם מותרות, וגם יש בו פסולת לגמרי שנדחה ממנו ויוצאי' לחוץ¹²⁷ מגופו, וצריך להרחיק מהם לענין ק"ש ותפלה כו'¹²⁸, והכל כולל בהאדם כו'. וכמו מרע"ה שהיתה נשמתו ממדריגות היותר עליונות דאצי'¹²⁹, וכידוע דשרש נשמת משה הוא מבחי' אור אבא דאצי'¹³⁰, כמ"ש¹³¹ מן המי' משיתיהו כו', ונתלבש ג"כ בגוף גשמי ונפש טבעי, שמצד זה הוכרח לאכילה ושת' גשמי, ולולא שהי' צדיק גמור, הרי מפני [ה]נפש הטבעי מצ'ע אפשר להימשך אחרי הגשמי' כו'. אם לאו¹³² שהי' צדיק גמור (מצד הבחי'¹³³ כו'), ונתגברו כחות נפשו האלקי' על הנה"ט, עד שגם כחות נפש הטבעי [י] שלו היו כולם לה' לבדו כו'. וכמו"כ אדה"ר דנשמתו הי' מבחי' זיהרא עילאה¹³⁴ דאצי', ונתלבש גם כן בגוף גשמי כו'.

[קיצור] פרצוף א"ק נק' אדם (ונת"ל דהממוצע בין באור א"ס שם הוא בחי'¹³⁵ או בעולמו' הוא בחי' כתר נק' תהו). אדם מורה

(121) סעיף ד.

(122) לקרותו: בכי"ק תרנ"ב: לקרוא אותו.

(123) הקדמת הרמב"ם לפירוש המשניות (ד"ה אחרי כן ראה להסתפק).

(124) אמור לו, ג.

(125) שכלול: בכי"ק תרנ"ב: שכולל.

(126) מומד': ממדריגות.

(127) לחוץ: בכי"ק תרנ"ב: תיבה זו ליתא.

(128) ראה טושו"ע או"ח סע"ו ע"ו. סע"ט. סוס"צ.

(129) ראה גם לקו"ש ח"ו ע' 244 ואילך.

(130) ראה לקו"ת בחוקותי מה, א. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' קמ. ביאורי הזהר לאדמו"ר

האמצעי קטו, סע"ב. תורת חיים בא צח, א.

(131) שמות ב, י.

(132) אם לאו: בכי"ק תרנ"ב: אל לפי. ואוצ"ל (כמ"ש בהמשך תרס"ו שם): אך לפי. במאמרי אדמו"ר

הזקן מארז"ל שבהערה 2 (ע' רנט): ולולי.

(133) הבחי': הבחירה.

(134) ראה זח"א לו, ב.

(135) כנראה שחסר כאן תיבה, או יותר.

תשעה באב, ה'תרנ"ו

טו

על התכללות, לבד מה שהוא כולל מדרי' הרבה, הרי הוא מורה שכולל כל המדרגות מראש כל דרגין עד סוכ"ד, פי' מהעניני' היותר עליונות עד המד' היותר תחתונות, נפש האלקי' יוכל להיות ממדריגות גבוהות דאצי', ויש באדם כל מה שיש בעולם כו', ויש בו פסולת כו'. וכמו מרע"ה, נשמתו אור אבא דאצי', ונפה"ב הי' צריך לאכו"ש כו', ועי" צדקתו תכביד על נפה"ט שהיתה לה' אחד.

(ט"ו) וכן הוא בכאו"א מישראל¹³⁶, דכל א' יש בו נפה"א, ושרש כל הנשמות הם מאצי', וכדאי' בזהר¹³⁷ דכל נשמתא קיימא בדיוקנא קמי' מלכא קדישא, בחי' ז"א דאצי'¹³⁸. ושרש שרשה למעלה בבחי' מח' עילאה, וכמאמר¹³⁹ ישראל עלו במח', בחי' מחשב' הקדומה, ועלו במח', היינו בבחי' העליונה דמח' הנ"ל¹⁴⁰, דשרש נש"י הוא בבחי' הפנימי' דמחה"ק הנ"ל. ולכן כל אחד ואחד אומר¹⁴¹ נשמה שנתת בי טהורה היא¹⁴², ופי' טהורה הוא בחי' עולם האצי'¹⁴³, שנק' טהורה על שם הבהירות דע"ס, ע"ס¹⁴⁴ לשון ספירות ובהירות¹⁴⁵, דבאצי' איהו וגרמוהי חד כו'¹⁴⁶, כמ"ש במ"א¹⁴⁷ (ובענין הזה מדובר¹⁴⁸ בד"ה תקעו רנ"א¹⁴⁹), (ובלקו"ת פ' צו בד"ה ואכלתם אכול¹⁵⁰ מבוא' דשרש הנשמות הם מבחי' הקו כו'), (ובמ"א¹⁵¹ מבואר דפי' טהורה היא הוא בחי' טה"ע כו'. וא"כ שרש הנשמה הוא

(136) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן שבעה ערה 2 (ע' רנט).

(137) ראה זח"ג קד, ב. זח"א, צ. סע"ב. רכז, ב. רלג, ב. זח"ב צו, ב. זח"ג סא, ב.

(138) ראה סה"מ תרין ע' שנח. תרפ"ט ע' קכב. וש"נ.

(139) ראה ב"ר פ"א, ד.

(140) ראה לקו"ת שה"ש יט, ב.

(141) „אלקי נשמה” בברכות השחר (ברכות ס, ב).

(142) ראה גם אוה"ת משפטים ע' א"רסט ואילך. ע' א"רפא ואילך.

(143) סידור האריז"ל במקומו. פרי עץ חיים שער הברכות רפ"ו. לקו"ת פ' ראה כו, א.

(144) דע"ס, ע"ס: בכי"ק תרנ"ב: דז"ע [= דזה ענין] ע"ס.

(145) ראה פרדס שער ח (שער מהות והנהגה) רפ"ב. לקו"ת אמור לה, ב. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו

ח"א ע' מז ואילך. ע' צ ואילך. אוה"ת חיי שרה קו, ב. ביאורי זוהר להצ"צ ח"א ע' ו ואילך. המשך

תעריב פק"ד ואילך (ח"א ע' רסט ואילך).

(146) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

(147) ראה לקו"ת דרושים ליוה"כ ע, ג. מאמרי אדמו"ר האמצעי פ' ראה ע' תנט ואילך. אוה"ת

ואתחנן ע' רצב. המשך תרס"ו ע' תרכב ואילך.

(148) ובענין הזה מדובר: בכי"ק תרנ"ב: עמ"ש מזה.

(149) סה"מ תרנ"א ע' לו.

(150) לקו"ת צו ז, ג.

(151) ראה לקו"ת ויקרא ג, ב. בחוקתי מז, א. דברים א, א. דרושים לר"ה נד, ד. דרושים לשמע"צ צ, א.

א. ועוד.

ציון במשפט תפדה

למעלה מאד, ונתלבשה בגוף גשמי, שגוף האדם הוא למטה מגוף הבע"ח, דכל בע"ח אף גופם הוא מבחי' צומ"ח¹⁵², וכמ"ש¹⁵³ תוצא הארץ נפש חי', שגם גופם יצאו מן הארץ, וכמארז"ל¹⁵⁴ בצביונן¹⁵⁵ ובקומתן נבראו כו', משא"כ גוף האדם שהוא מדומם, וכמ"ש¹⁵⁶ גלמי ראו עיניך, שעה ראשונה צבר עפרו כו'¹⁵⁷, שהוא דומם בעצם, ואח"כ ויפח¹⁵⁸ באפיו נשמת חיים כו'¹⁵⁹, ונמצא גוף האדם הוא למטה מכל בע"ח, ומצד חומריות גופו אפשר להתעבות ולהתגשם כ"כ עד שיוכל להיות היפוך¹⁶⁰ ח"ו.

[קיצור] „שרש הנשמות מאצי', קמי' מלכא קדישא, בחי' ז"א דאצי', והשרש הוא ישראל עלו במח' כו', במחה"ק כו', אצי' נק' טהורה, וספירות לשון ספירות ובהירות (שרש הנשמות מבחי' הקו), ובמ"א מבואר דטהורה הוא טה"ע. הגוף הוא למטה מן הבע"ח, שרש גוף הבע"ח מן הצומח, תוצא כו' נפש חי', ושרש גוף האדם מן הדומם, ומצד חומר' כו', עד שיוכל להיות היפך ח"ו כו'.

(ט"ז) ומכל הנ"ל מובן, איך שהאדם כולל מהמד'¹⁶¹ היותר [העליונה] עד המדרי' היותר תחתונה. וזהו שארז"ל¹⁶² שהאדם כולל מהעליוני' ותחתוני' כו', וזהו שארז"ל¹⁶³ אתם קרוים אדם כו', מפני הנפה"א שבהם, שבזה הם כלול'י¹⁶⁴ המדרי' היותר עליונה ג"כ כו' כנ"ל, וזהו¹⁶⁵ נק' אדם כו'. וזהו מה שפרצוף א"ק נק' בשם אדם, להורות שהוא כולל כל מה שנתהוה בעולמו מרכז"ד עד סוכ"ד כנ"ל, ולכן¹⁶⁶ נק' אדם (וא"א לקרותו בשם אחר, כי שם פרטי אינו שייך עליו כנ"ל, רק שם שמורה שהוא כלל כו'), ואין פרצוף אחר נק' בשם אדם, מפני

(152) צומ"ח: בכ"ק תרנ"ב: צומח.

(153) בראשית א, כד.

(154) חולין ט, א.

(155) בצביונן: בכ"ק תרנ"ב: בצביונם.

(156) תהלים קלט, טז.

(157) סנהדרין לח, ב.

(158) בראשית ב, ז.

(159) ראה תו"א בראשית ג, ד ואילך. תורת חיים שם ית, ד ואילך.

(160) היפוך: בכ"ק תרנ"ב: היפך.

(161) = מהמדריגה.

(162) ראה ב"ר פ"ח, יא. פי"ב, ח.

(163) יבמות סא, רע"א. וראה לקו"ת אמור לו, ב.

(164) כלול'י: בכ"ק תרנ"ב: כוללים.

(165) חחה: שם: וזה.

(166) ולכן: שם: לכן.

תשעה באב, ה'תרנ"ו

יז

שכל פרצוף הוא בחי' פרט מן הכלל, ורק בחי' א"ק, להיותו כלל היותר הראשון, שכוללם כולם, ולכן¹⁶⁶ נקרא אדם. ובחי' אדם זה הוא בבחי' א"ס קדמון לכל הקדומי, ולכן כולם עומדי' שם בהשוואה אחת, בסקירה אחת, שכוללם יחד בלי התחלקות זמן בקדימה ואיחור כו', כנ"ל במשל דמחשבה הכללית כו'. ומ"מ אין המשל דומה אל הנמשל. דהנה¹⁶⁷ כתי'²⁵ לא מח' מחשבותיכם, דלמטה, ממחשבת האדם לא יתהוה מזה מאומה, ורק מדיבור אפשר להיות התהוות, כמ"ש¹⁶⁸ באשר דבר מלך שלטון, ועיקר התהוות הוא מעשי' כו'. ונמצא המח' רק גורם להתהוות ע"י דר"מ¹⁶⁹ בפרט כו'. אבל למעלה, תיכף שעלה במחשבתו ורצונו להוות, מיד נתהווה. וזהו שאמרו בזהר¹⁷⁰ במח' אחת נבראו כל העולמות [והיינו בבחי' מחה"ק הנ"ל, דכאשר עלה במח' לפניו כל העולמות] שיתהוו אח"כ, נתהווה¹⁷¹ במח' הנ"ל. מ"מ אופן התהוותו הוא בבחי' כלליות¹⁷² כו' כנ"ל. ואח"כ נפרטו בד"פ, שנתגלה כל פרט מבחי' מה"ק הנ"ל. וז"ש¹⁰⁵ קורא הדורות מראש, דורות הן בחי' ע"ס דאביע"ע¹⁷³, שנקרא דורות לשון דרי דרי¹⁷⁴, בחי' שורות, כמ"ש במ"א¹⁷⁵. והדורות אלו היו כלולי' תחלה בבחי' א"ק, ואח"כ קורא אותן וממשיכן מן ההעלם אל הגילוי, כל או"א בד"פ¹⁷⁶, ואז שייך בהם קדימה ואיחור באופן התגלותן והמשכתן כו' כנ"ל.

[קיצור] „אדם כלול מן העליוני' כו', אתם קרויים אדם, וכולל בתוכו כל מה שנתהווה בעולמות מרכ"ד עסוכ"ד, ונק' אדם (וא"א¹⁷⁷ בשם אחר, כי שם פרטי כו', לפי שכולל כולם כו', ולכן נק'

(167) ראה לקו"ת אחרי כו, ריש ע"ב ואילך. מסעי צה, א. דרושים לר"ה נה, סע"א ואילך. שה"ש יז, סע"ג ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' רא. סהמ"צ להצ"צ מצוות האמנת אלקות פי"א (נח, א ואילך). ובכ"מ.

(168) קהלת ת, ד.

(169) = דיבור ומעשה.

(170) בלקו"ת שה"ש ט, ב מציין ל„זהר פ' שמות" [ראה זהר ח"ב כ, א. רעו, ב (בתוספות)], ובהגהת הצ"צ בלקו"ת שם: נ"א פ' בראשית [וכ"ה בשם הזהר בראשית במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' י. תקס"ט שם]. בלקו"ת נשא כ, ד: כמ"ש בזהר ובמדרש. שם נציבים מז, ג: במדרש. במאמרי אדמו"ר הזקן מארז"ל ע' קלח: במדרש הנעלם. וראה גם בשם הזהר: לקו"ת אחרי כו, סע"ב. נשא כח, ב. עקב טז, ד. תצא לה, א. שה"ש יז, ד. סה"מ תרנ"ט ע' לב. תרפ"ב ע' כט.

(171) נתהווה: בכי"ק תרנ"ב: נתהוו.

(172) כלליות: שם: כללות.

(173) דאביע"ע: שם: דאביע"י.

(174) ראה ביצה טו, סע"ב. מגילה יב, א. כתובות ס, א. וראה אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' תקמט ואילך.

(175) ראה לקו"ת מסעי צה, ב.

(176) = אחד ואחד בדרך פרט.

(177) סיום המוסגר אוצ"ל בסוף הסעיף.

ציון במשפט תפדה

פרצוף אדם לפי שהוא כלל, משא"כ שאר הפרצופי פרט, ובחי' אדם זה הוא בבחי' א"ס קדלה"ק⁸⁷, מחשבותי מח, ממחשב' האדם למטה לא יתהוה כ"א בדיבור, באשר כו' מלך שלטון, ומח' הוא הגורם כו' ע"י דו"מ בפרט, ולמעלה הכל בא מן המח'. במח' אחת נבראו כו', ואח"כ נפרטו בדיבור העליון, קורא הדורו', שקורא אותן וממשיכן מן ההעלם כו', ואז שייך קדימה ואיחור כו".

(יז) **ועפ"י** הנ"ל יובן בבחי' הממוצע דא"ק בין אוא"ס לעולמות, דעולמות הם בבחי' זמן להיותן המשכות פרטיות¹⁷⁸ כו' כנ"ל, ועצמיות¹⁷⁹ אוא"ס הוא אינו בגדר זמן כלל, להיות שאינו בגדר המשכה כלל. והממוצע הוא בחי' א"ק, שהוא המשכה בחי' אור כללי¹⁸⁰, והיינו שכולל כל העולמות בסקירה אחת, וא"כ הרי יש שם כל העולמות, אלא שהן בהשוואה אחת כו', ואינו בבחי' זמן עדיין כו' כנ"ל (מה שכולל כל העולמות זהו מה שיש לו שייכות לעולמות המתהוים ממנו, ומה שאינו בבחי' זמן מצד ההשוואה כו', זהו להיותו בבחי' קדמון לכל הקדומים כו' כנ"ל), והגם דבבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' א"ק, יש שם ג"כ בחי' עולמות, דמ"ש בע"ח¹⁸¹ כשעלה¹⁸² ברצונו הפשוט לברוא את העולם, ה"ז בבחי' עצמות אוא"ס שלפני הצמצום כמש"ש, וכבר נת"ל¹⁸³ דתיכף כשעלה במח' נתהווה, וא"כ הרי היו בחי' העולמות גם בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום, והו"ע מה ששיע[ר] בעצמו בכח כל מה שיהי' אח"כ בפועל כו'¹⁸⁴, כמ"ש במ"א¹⁸⁵. אך הענין הוא, דשם לא הי' עדיין מציאות העולמות כמו שהן אח"כ, ואינו שייך לקרותו אף בחי' כלל אל הפרט כו'.

(178) פרטיות: בכי"ק תרנ"ב: פרטית.

(179) ועצמיות: שם: ועצמות.

(180) ראה אוה"ת ענינים ע' פד ואילך: „כן אמר רבינו הגדול נ"ע בשם הרב המגיד דמעזריטש נ"ע שהי' מרגלא בפומי' דבחינת א"ק הוא אור כללי, וכן מצאתי גם כן בפירוש לתלמיד ר' ישראל סרוג, תלמיד האריז"ל. בסה"מ"צ להצ"צ נח, ב: „א"ק שהי' כולל כולם הוא בחי' א', והה"מ ז"ל קראו אור כללי. בסה"מ תרמ"ד ע' שנא: „וכמ"ש בדרוש ג' מיני אדם [אוה"ת ענינים שם] שהי' מרגלא בפומי' דהה"מ מעזריטש ז"ל דא"ק הוא אור כללי שמקיף לכל העולמות בשוה, וכמ"ש ומתחת זרועות עולם, וכמ"ש במ"א. באוה"ת וישב רנו, א: „וראיתי לא' מתלמידי אדמו"ר נ"ע שכו' .. נקרא א"ק שהוא אור כללי שכולל כל העולמות עד סוף כל הדורות כנודע מענין קורא הדורות מראש".

(181) שער א (דרוש עגולים וישר) ענף ב.

(182) כשעלה: בכי"ק תרנ"ב: שעלה.

(183) סעף טז.

(184) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים וישר) בתחלתו. מקדש מלך לזח"א טו, א. מאמרי אדמו"ר חזקן תקס"ח ח"א ע' שכה. שער היחוד פ"י ואילך. סה"מ עת"ר ע' לו ואילך. וש"נ.

(185) ראה סה"מ תרמ"ד ס"ע שכא. ס"ע שנב ואילך. תרנ"א ע' ס. ע' קעה ואילך.

[קיצור] „הממוצע הוא בחי' א"ק, דעולמות הן בבחי' זמן, המשכה פרטי' ואוא"ס אינו בגדר המשכה כלל, נמצא אינו שייך בחי' זמן, והממוצע בחי' א"ק שהוא המשכה כללי' שכוללת כל העולמו' בסקירה אחת, ויש שם לכל העולמות, אך בהשוואה כו', וזמן ג"כ אינו, לפי [שהוא] המשכה כללי' ולא פרטי' כנ"ל (מה שכולל העולמו' כו') זהו מה ששייך לעולמות המתהו' ממנו, ואינו בבחי' זמן, מצד הא"ס שהוא קדמ[ו]ן [לכל הקדומי' בא"ס כו'), והגם שבבחי' עצמות יש שם ג"כ עולמות, שהן למעלה מא"ק, זהו מה ששיער בכח כו', ושם לא הי' עדיין מציאות העולמות כו', ואין שייך לקרותו אפי' בחי' כלל אל הפרט כו'.

(חי) **והענין יובן ע"פ מה שנת"ל**¹⁸⁶ בהמשל דמח' בבנין הבית כו', דבהכרח שכבר הי' הדבר בעצם הנפש קודם שעלה מח' הכללית הנ"ל, אלא דכמו שהי' ענין [בנין] הבית בעצם הנפש, שם לא הי' נירגש כלל כל ענין [בנין] הבית, וראשית התהוות הדבר, היינו מה שניכר ונירגש ענין בנין הבית, הוא במח' הכללית, אף שהוא בד"כ עדיין, מ"מ הרי ניכר כללות הענין, משא"כ בעצם הנפש, אף שהי' שם, מ"מ לא הי' ניכר ונירגש אפילו בכללות ג"כ כו'.

[קיצור] „ההכרח לומר שגם בעצם הנפש הי' הרצון אל הבית. אך לא הי' ניכר כו', אפי' כללות כו'. ובמח' ניכר ונירגש הענין בכללות, ובדיבור נפרט כו', והם ג' מד'¹⁸⁷, הא', הוא שרוצה לבנות בית, והוא בעצם הנפש. הב', הוא שרוצה לבנות ויהי' כך וכך כו', פי' שיהי' בו ה' חדרי' ותנור א', הנה זה פרטי' יותר, אך בלא קדימה זל"ז. והג', הוא בחי' דיבור העליון, שנפרט כל דבר ודבר על אופניו כו'.".

(יט) **וכמו"כ יובן הנמשל למעלה, דבחי' א"ק, שהוא מחה"ק, הרי יש שם העולמות בד"כ כמו שיהיו אח"כ בד"פ בחי' ע"ס דוקא עשר ולא תשע, עשר¹⁸⁸ ולא אחד עשר כו'¹⁸⁹. משא"כ בבחי' אוא"ס שלפני הצמצו' בבחי' ההשערה בכח לא הי' מציאות העולמות כמו שיהי' אח"כ, וכידוע ומבואר במ"א¹⁹⁰ דאילו הי' התהוות העולמות מבחי' ההשערה בכח הנ"ל (שלא ע"י הצמצום כו'), היו עולמות וספי' עד אין קץ ועד אין שיעור ובאופן אחר לגמרי בבחינת א"ס**

(186) סעיה ט ואילך.

(187) = מדריגות.

(188) עשר: בכ"ק תרנ"ב: תיבה זו ליתא.

(189) ראה ספר יצירה פ"א מ"ד.

(190) ראה סה"מ תרמ"ג ס"ע פא ואילך.

ציון במשפט תפדה

ממש כו'. ולכן הי' הצמצום לצמצם ולהעלים האור הראשון כו' כמ"ש במ"א¹⁹⁰. ואף שגם בא"ק הי' צמצום לצורך התהוות העולמות שלמטה ממנו¹⁹¹, כמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ט בהג"ה, מ"מ אינו דומה כלל צמצום דא"ק להצמצום שהי' באוא"ס וכשי"ת אי"ה¹⁹². ולכן בחי' הרצון שהי' בעצמות א"א לקרותו אף בשם כלל אל הפרט, ורק בחי' מה"ק שהוא מה שנתהווה מן העצמות בבחי' אור כללי כו' כנ"ל, זהו הבחי' הממוצעת בין אוא"ס לעולמות, וכל ההתהוות הוא מבחי' אח"פ¹⁹³ דא"ק כמ"ש בע"ח⁷⁷ כו'.

[קיצור] „בבחי' א"ק, שהו"ע מחה"ק, יש שם העולמות בד"כ כמו שיהיו אח"כ בד"פ כו', ע"ס דוקא, ועולמות שלפני הצמצום לא היו כלל באופן כזה, וכידוע דא[י]לו היו העולמו' כמו העולמות דשיער כו', הי' ספירו' לאין קץ, ולכן העצמו' א"א לקרותו אפי' כלל אל הפרט כנ"ל, וא"ק הוא הממוצע, וכל ההתהוות הוא מבחי' אח"פ דא"ק כו'.

(כ) **ועפ"י הנ"ל** יובן¹⁹⁴ מ"ש בע"ח¹⁹⁵ דרגלי א"ק מסתיים בעשי', ולכאור' הדבר תמוה, דהלא ידוע שיש פרסאות בד' עולמות אבי"ע¹⁹⁶, וכמו בין אצי' לבריאה יש פרסא המפסקת, והוא שלא יאיר אור האצי' בבריאה, דכל הפרצופי' דאצי' וגילוי הקו מסתיים עד הפרסא (ומאיר בבי"ע אחר כך על ידי הבקיעה, שהוא בחי' אור של תולדה, כמ"ש במ"א¹⁹⁷), שאם הי' מאיר אור האצי' בבי"ע לא היה מציאות בי"ע כלל, כי אם [הי'] הכל בבחי' האצילות כו' כמ"ש במ"א¹⁹⁸. ובחי' אדם קדמון שהוא למעלה מעלה מבחי' האצי' כנ"ל, איך יהי' בעולם העשי' כו'.

[קיצור] „יובן מ"ש בע"ח דרגלי א"ק מסתיים בעשי', ויש פרסאו' בד' עולמות, ב[י]ן אצי' לבריאה פרסא המפסקת כו', שלא יאיר אור האצי' בג"ע¹⁹⁹ בי"ע, דאם הי' מאיר כו', לא הי' יכול להיות

(191) ראה עץ חיים שער ח (שער דרושי נקודות) פ"ב.

(192) וכשי"ת א"י: בכי"ק תרנ"ב: וכמשי"ת בעזה"י (ראה סה"מ תרנ"ב שבהערה 2 (ע' נ ואילך)).

(193) = אזן חוטם פה.

(194) בהבא לקמן – ראה ביאורי הזהר שבהערה 2 (ע' רס ואילך).

(195) ראה עץ חיים שער ג (שער סדר אצילות למהרח"ו) פ"ב. תניא אגה"ק ס"כ (קלא, ב).

(196) ראה עץ חיים שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"א.

(197) ראה תו"א לך לך יב, ב. יג, א. יד, ג.

(198) ראה המשך תרס"ו ע' תרס. וראה סה"מ תרס"ח ע' רטו.

(199) = בג' עולמות.

מציאות ב"ע כו', אך מאיר בבי"ע ע"י הבקיעה כו', ונק' אור של תולדה כו', ובחי' א"ק שהוא למעל' מבחי' אצי' כו'.

(רא) אך הענין הוא, ע"פ משנת"ל²⁰⁰, דא"ק הוא בחי' הכלל שכולל כל העולמות, ונת"ל²⁰¹ דעיקר המקור הוא הכלל, כנ"ל²⁰² במשל דמחשב' הכללית כו', וא"כ בהכרח שיהי' בחי' א"ק בעולם העשי' להוות עולם העשי', ובחי' האצי' מפני שהוא ג"כ רק פרט מן הכלל, אינו בהכרח שיהי' בעולם הבריאה, ולכן כל פרצופי' אצי' וגם בחי' עיגולי' א"א מסתיימי' באצי' עד הפרסא²⁰³, וגם בחי' עתיק (אף שנמשך בבריאה כו'), הוא לצורך האצי' לבד כו' כנ"ל. אבל בחי' א"ק, להיות[ן] אור כללי שממנו נמשך התהוות העשי' כמו האצי', ולזאת הוא נמשך בעולם העשי' ג"כ להוותו כו'. אך צ"ל איך העולם הוא עשי' אחר שמאיר בו בחי' א"ק, והלא נת"ל²⁰⁴ דאם הי' מאיר אור האצי' בעשי' לא הי' מציאות העשי', ואיך רגלי' א"ק מאירים בעשי' ומ"מ הוא עולם עשי' כו'.

[קיצור] „א"ק כולל העולמות כו', וא"ק הוא בהכרח שיהי' בעולם העשי', לפי שצריך להוות עולם העשי' כו', משא"כ אצי' שאינו כלל כו', אך איך הוא עולם העשי' במעמדו אחר שמאיר בו בחי' א"ק כו', ואיך רגלי' א"ק כו' והוא עשי' כו'.

(רב) אך הענין, דבבחי' א"ק אינו שייך התלבשות, והוא מפני שהוא בחי' כלל בעצם. דהנה נת"ל¹⁸⁶ דפרט הוא בחי' גילוי, דכל גילוי ה"ה בא באופן פרטי כו', וא"ק שהוא בחי' כלל, דהיינו שכל העולמות הם שם בהשוואה אחת מפני שאינו בבחי' גילוי והמשכה עדיין כו', ולזאת בחי' אור האצי' אחר שהוא אור וגילוי פרטי, הרי הוא בא בבחי' התלבשות שנתפס בהכלי' והעולמו' כו', ולזאת א"א להיות בעולם העשי' שיהי' נתפס שם האור ולא היו מציאות הכלי' ועולם דעשי', אך בחי' א"ק להיותו בחי' כלל הרי אינו בא בבחי' התלבשות (וכמבואר במ"א²⁰⁵ גם בחי' רישא דעתיק לא אתתקן²⁰⁶, פי' שאינו מתלבש בכלי' שנק' תיקון[נין] כו', כמ"ש במ"א²⁰⁷, ומכ"ש בחי' א"ק כו'), והיינו שבכ"מ שהוא

200) סעיף יז.

201) סעיף יא.

202) סעיף י ואילך.

203) ראה סה"מ תרל"ח ע' תעח.

204) סעיף כ.

205) ראה סה"מ תרנ"א ע' קט. תרנ"ח ע' קפח.

206) ראה זח"ג (אד"ז) רפח, א. עץ חיים שער יג (שער אריך אנפין) פ"א.ב.

207) ראה תקו"ז בהקדמה (יז, א). תו"א וירא יג, ג ואילך.

נמצא אינו נתפס ונירגש שם, ולזאת אפשר להיות גם בעשי', והעולם הוא עשי', מפני שאינו מרגיש בחי' א"ק הנמצא בו כו', ואף שאינו מרגיש בחי' א"ק שבו מפני שהוא בו בבחי' מקיף ולא בבחי' תפיסא והתלבשות כו', מ"מ עיקר התהוותו הוא מבחי' א"ק. והמשל בזה, כמו מח' שמקפת את הרגל ופועל בו לנענע ברגלו תיכף שעלה ברצונו ומחשבתו, והרגל אינו כלי לגילוי אור הרצון ומח' (שהראש ג"כ אינו כלי אליו, שהוא אור שלמעלה מהתלבשות ותפיסא כו' כמ"ש במ"א²⁰⁸), ומ"מ הרי הוא פועל בו לנענעו במה שמקיפו, אף שלא בהתלבשות. כמו"כ יובן למעלה, דאף דבחי' א"ק אינו מתלבש ונתפס בעולם העשי', כמו²⁰⁹ בבחי' מקיף, מ"מ הוא המהה את עולם העשי' כו'.

[קיצור] „א"ק הוא בחי' כלל, ואינו בהתלבשות ותפיסא לפי שאינו או[ר] פרטי כו', מה שאין כן אצי' שהוא בא בבחי' התלבשו' כו', וגם תפיסא, ולכך א"א שיאיר אור האצי' בכי"ע, כמשנת"ל בסעיף כ' שהוא בא דוקא ע"י הבקיעה, שנק' אור של תולדה כו'. וא"ק הוא מאיר בבחי' עשי', אך הוא עשי' עולם הגשמי. והנה א"ק אינו בגדר התלבשות, כ"א הוא כמו עד"מ המח', שרוצה במח' שהרגל ינענע מיד, הרי המח' מקפת את הרגל כו', וא"ק אינו מתלבש, מ"מ מח' עולם העשי' כו'".

(ג) **אמנם** עדיין צ"ל, איך היו כל העולמות בבחי' א"ק בהשווא' אחת, וה"ה מדריגות חלוקות שאינם בערך זל"ז, וכמו אצי' ובריאה, דבריאה הוא [ב]בחי' מציאות יש, ואצי' הוא אלקות, אף גם הכלי' דאצי' שהם בחי' גבול אינם בבחי' גבול ויש דבריאה ח"ו, דזה אינו שייך בעולם האצי', כ"א שהן ג"כ בחי' אלקות, והראי' שהרי בתוכן מתלבש בחי' או"ס הבלתי בע"ג, והרי ידוע²¹¹ דכל דבר שהוא בבחי' גבול א"א שהכח הגבול המתלבש בתוכו יהי' בחי' בלתי בע"ג כמ"ש במ"א²¹². וא"כ אם נאמר דהכלי' דאצי' הם בחי' גבול ממש ח"ו, איך יתלבש בהם או"ס הבלתי בע"ג²¹³, אלא שהכלי' הם רק כח הגבול שבא"ס,

208) ראה סהמ"צ להצ"צ פו, א. סה"מ תרנ"א ע' קסג.

209) כמו: בכי"ק תרנ"ב: כ"א.

210) בחי': בכי"ק תרנ"ב: תיבה זו ליתא.

211) והרי ידוע: שם: וידוע.

212) ראה האמונות והדעות להרס"ג מאמר א פ"א. מורה נבוכים ח"ב הקדמה יב. ספר החקירה

להצ"צ א, א ואילך.

213) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קפח ואילך. סהמ"צ להצ"צ קסט, סע"א ואילך. אוה"ת

בהר ח"ג ע' תתפו ואילך. ענינים ע' רעג ואילך. סה"מ תרנ"ח ע' קצא ואילך. תרס"ט ע' לג. המשך

תרס"ו ע' רנד ואילך. המשך תער"ב פ"ב (ח"א ע' כו).

תשעה באב, ה'תרנ"ו

כג

והם אלקו' ממש, ודעת המערכת²¹⁴ הוא שהן ג"כ אצי'²¹⁵. ואף לדעת הר"מ ריקאנטי²¹⁶ שהם בחי' בריאה, אין הכוונה שהן בריאה ממש²¹⁷, אלא שבאמת הן אלקות, רק יש פרטי' באופן התהוותם שהוא כמו בריאה יש מאין (כמה שנבדלין ממקורן כמו הניצוץ מהאבוקה ומ"מ הם מהו' ועצם אחד ממש והאור הוא דבוק תמיד במקורו כו'. וזהו ההפרש בין תורה לנשמות ישראל כו' וכמ"ש במ"א²¹⁸ באריכו'²¹⁹), אבל הם בחי' אלקות ממש. ולכן אפשר להתלבש בהם אוא"ס הבלתי בע"ג כו', ועולם הבריאה הוא בחי' גבול ויש ממש בבחי' בריאה יש מאין כו', ואיך יהיו שניהם בבחי' א"ק בהשוואה אחת כו'.

[קיצור] „איך הם כל העולמות בבחי' א"ק בהשוואה, והם מד'¹⁸⁷ חלקו' אצי' ובריא', בריא' מציאות יש, ואצי' וגם הכלי' דאצי' הם אלקות, ואף שהכלי' הם גבול, מ"מ אינם בבחי' יש דבריא', כ"א לגבי אור אצי' נק' יש כו', והראי' שהכלי' דאצי' שהם בל"ג והם אלקות לפי שמתלבש בתוכם הא"ס הבבע"ג, והם רק כח הגבול שבא"ס כו', ודעת המערכת שהם ג"כ אלקות כו', והר"מ ריקאנטי שהן בחי' בריא', ופרטי' שהם כמו בריא' יש מאין, ונבדלין ממקורן, מ"מ דבוקין הן במקורן, והם בחי' אלקות, ולכך מתלבש כו' הבבע"ג, ובריא' הוא גבול ויש, בבחי' בריא' יש מאין, ואיך יהיו שניהם בבחי' א"ק.

(ד) אך הענין, דבאמת לידע ולהבין איך הוא, א"א כלל. ועז'נ²²⁰ לית מח' תפיסא בכ' כלל, רק אפס קצהו אפשר לקרב זה אל השכל, במה שמצינו בדוגמא כזאת בנפש ג"כ, דהנהג²²¹ ידוע דעשר כחות הנפש ישנם גם בעצם הנפש,

214) ספר מערכת האלקות פ"ג (לו, ב – בדפוס מנטובה, שי"ח).

215) ראה אוה"ת ענינים ע' רסז. סה"מ תרס"ח ע' ריב ואילך. המשך תער"ב פרי"י (ח"ב ע' תקפה).

וראה ספר הערכים חב"ד ח"ד ערך אורות דספירות – „פשיטתם” ו„ציוורם” ע' צח ואילך. וש"נ.

216) הר"מ ריקאנטי: בספר טעמי המצות שלו (בסופו, בחלק שלא נדפס, ונמצא בכתי'). הובאו דבריו

ב: פירוש החייט (מנחת יהודה) לספר מערכת האלקות פ"ג (כח, סע"א ואילך – בדפוס מנטובה, שי"ח).

מגדל דוד על שה"ש להרדב"ז פרק ו. פרדס שער ד (שער עצמות וכלים) פ"א.

217) ראה אוה"ת ענינים ס"ע רנח ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' יז ואילך.

סה"מ תרס"א ע' קסד. תרס"ח ע' ריז ואילך. המשך תער"ב פ"י. פרמ"ג (ח"א ע' כב. ח"ג ע' תרעג). סה"מ

תרפ"ב ע' יז ואילך. תרנ"ח ע' לא ואילך. וראה ספר הערכים שם ע' צז ואילך. וש"נ.

218) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי חג השבועות ע' תרפא. סה"מ תרמ"ט ע' רסה ואילך. תר"ן ע'

שכג. הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' ל ואילך. המשך תרס"ו ע' שיב. ד"ה ויקרא תרע"ה (בהמשך

תער"ב).

219) באריכו': בכי"ק תרנ"ב: באורך.

220) תקו"ז שבערה 207.

221) ראה תו"א נח י, ג. תורת חיים שם סז, ב ואילך. סה"מ תרנ"ז ע' רח ואילך. המשך תער"ב פצ"ו

(ח"א ע' רמט ואילך).

דאל"כ מאין באים אח"כ הכחות הגלויים כו', והנה כאן הם באי' בהתחלקות, אך מובן דבעצם הנפש הן בבחי' התכללות בהשוואה כו' מאחר שכלולי' בהעצם, וידוע הכלל דכל הכלול בהעצם הוא כמו העצם כמ"ש במ"א²²², ועצם הנפש הוא פשוט בלי התחלקות²²³, א"כ גם אורו' המתפשטי' ממנו כשהם כלולי' בו אין בהם התחלקות כו'. והנה אנו רואי' בכחות הנפש שיש בהם כחות הפכי' זמ"ז, כמו החכ' הוא יסוד המים קר ולח, והמדות הם בחי' יסוד האש חם ויבש, וכן הבינה הוא בחי' יסוד האש, כמ"ש במ"א²²⁴. וכמו שבאי' בגילוי ה"ה באי' בכלי' מחולקי' כו'. אבל בעצם הנפש איך ישכנו שני הפכי' מים ואש יחד, וה"ה שם בהשוואה אחת כנ"ל, אלא צ"ל דהכחות כמו שהוא²²⁵ בעצם הנפש אינם בזה האופן והציור כמו שהן כאן בגילוי, כ"א באופן אחר. והענין הוא, כמ"ש הרמב"ן בפ"י עה"ת בפסוק בראשית³¹ דאש היסודי הוא חשוך, ופי' חשוך (שהרי גם חשך הוא מציאות²²⁶. ועמ"ש במד"ר בא פט"ו דקל"ב²²⁷), ר"ל לשלול מציאות האור, שאינו במציאות אור שנצטייר בעולם אף באור היותר עליון כו' וכמ"ש במ"א²²⁸, וכמו"כ כל היסודות אינם בציור התגלותן. וכידוע דכל כח כמו שהוא בפשיטותו אינו באופן ההתגלות כלל כו', ומפני שיסוד האש אינו חם ויבש כמו למטה, ויסוד המים אינו קר ולח כמו למטה, אפשר שיתחברו יחד (ומ"מ זה מקור לאש וזה מקור למים כו').

[קיצור] „המשל כחות הנפש בעצם הנפש, וידוע דכל הכלול בהעצם כו', ועצם הנפש פשוט בתכלית כו', ובנפש יש כחות הפכי', כמו מים ואש, חכ' ומדות, חכ' מקור למים, ומדות מקור לאש כו', ובעצם הנפש אינם בזה האופן והתחלקו' זה כלל, וכמ"ש הרמב"ן דיסוד האש הוא חשוך, ואינו במציאות אור גשמי, וכן כל היסודות אינם כמו בגשמיות כו'".

(רה) וכמו"כ הוא בנפש, שהכחות כמו שהם קודם התפשטותן בגוף הם בבחי' כחות [פשוטים] שאינם באופן כמו שבאי' בהתגלו', ולכן אפשר

(222) ראה סה"מ תרנ"ז והמשך תער"ב שם. וש"נ.

(223) ראה תניא פנ"א.

(224) ראה עץ חיים שער ה' (שער טנת"א) פ"ה. תורת חיים לך לך צא, ב ואילך. שערי אורה שער

החנוכה ד"ה בכ"ה בכסלו פכ"ג (י, ב).

(225) שהז"א: בכי"ק תרנ"ב: שהן.

(226) ראה סה"מ עטר"ת ע' יז. ד"ה ויקח ה"א תרצ"ה (סה"מ קונטרסים ח"ב שמב, א ואילך). לקו"ש

ח"י ע' 180.

(227) במד"ר בא פט"ו דקל"ב: במדרש רבה בא פרשה טו דף קלב [עמוד א] (בהוצאת קראקא, שס"ט.

אמשטרדם, ת"ב. בדפוסים שלפנינו – פט"ו, כב).

(228) ראה סה"מ תרמ"ו ס"ע טו. המשך תער"ב פצ"ג. פש"כ (ח"א ס"ע רמ ואילך. ח"ג ע' תתצג).

שיתחברו יחד כו'. וכדוגמא כזאת יובן למעלה בהתכללות העולמות בבחי' א"ק, דמציאות העולמות שם²²⁹ אינם כמו שהם אח"כ בהתהוותם בד"פ, [ו]כלי' דעולם הבריא' הם כמו הכלי' דאצי', ואפשר עוד למעלה יותר, ולכן אפשר שיתחברו ויתאחדו ויהיו²³⁰ בבחי' א"ק בהשוואה אחת כו'.

[קיצור] „בענין כחות הנפש קודם שבאי' בהתגלות בגוף הם באופן אחר לגמרי, עד אשר אינם הפכי' כו', וכן הענין יובן למעלה בהתכללות העולמות בהשוואה אחת בבחי' א"ק, לפי שבהעלם אינם כמו שבאי' אח"כ בגילוי כו', ושם בחי' כלי' דבריאה כמו כלי' דאצי', ואפ"ל למעלה יותר כו', לכן יכול להיות שבבחי' א"ק מתאחדי' כו', ואינם הפכי'".

(כו) **ומכל הנ"ל מובן דבחי' א"ק הוא הממוצע בין אוא"ס לעולמו**, וזהו בחי' מאמר אחד, שהוא מאמר כללי, והיינו מה שבמח' אחת בחי' מח' הכללי' נבראו כל העולמות בכלל, ואח"כ נפרטו בד"פ כו', וזה מה שת"א¹⁷ בראשי' בקדמין²³¹, בחי' א"ק הנ"ל, שהוא הממוצע כו'. וזהו בבחי' כללות התהוות העולמות, שהממוצע הוא בחי' א"ק, להיות אף התהוות עולמו' עליוני', ובד"פ עולם האצי' הוא ממוצע בין אוא"ס המאציל לעולמות ביי"ע²³², והעיקר בחי' חכ' דאצי' הוא המאמר א', שכולל כל מה שנתהוה אח"כ, להיות דבכח' שורה אוא"ס בקירוב²³³, שהוא בחי' גילוי אור עצמי כו', כמ"ש במ"א²³⁴, והוא מפני הביטול דחכ', שהוא בחי' מ"ה, העדר המציאות, ולדעת האריז"ל²³⁵ נק' החכ' בכלל חייהו²³⁶ אף הכלי שלה מפני שהכלי היא ג"כ כמו האור. ולכל הדיעות הרי החכ'²³⁷ הוא בחי' מ"ה ביטול במציאות, וכמארז"ל²³⁸ איזה חכם הרואה את הנולד, שרואה איך שנוולד מאין ליש כו'²³⁹.

(229) שם: בכי"ק תרנ"ב: שמה.

(230) ויהיו: שם: ויהי'.

(231) ראה לעיל סוף סעיף ב.

(232) ראה תו"א מגילת אסתר צג, סע"א. לקו"ת ואתחנן יב, א. המשך תער"ב פ"ו (ח"א ע' יג). וש"נ.

(233) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פי"ג-יד. שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"א. מאמרי

אדמו"ר הזקן ענינים ח"א ע' לו ואילך. אוה"ת ענינים ע' קעט ואילך.

(234) ראה סה"מ תרמ"ז ע' קטו ואילך. וראה המשך תער"ב פל"ז ואילך. פמ"ג (ח"א ע' פא ואילך. ע' צה ואילך). וש"נ.

(235) ראה לקו"ת מטות פז, ד. סה"מ תרל"ג ח"א ע' שמה. תרנ"ג ע' רכח. תרצ"ב ע' קטט.

(236) ראה תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

(237) החכ': בכי"ק תרנ"ב: חכ'.

(238) תמיד לב, א.

(239) ראה תניא פמ"ג (סא, ב).

ציון במשפט תפדה

[קיצור] „א”ק הוא הממוצע כו, והוא בחי’ מאמר א’ הכללי, והוא שבמח’ אחת נבראו כו, ואח”כ נפרטו כו, והוא מה שת”א בקדמיון, שהוא בחי’ א”ק בכלל, ובד”פ הוא עולם האצו, וחכ’ דאצו’ הוא המאמר כללי, ובחכ’ שורה אוא”ס”.

(ד”ז) **ועתה** יובן ענין ציון ירושלי²⁴⁰, דהנה, ציון הוא לשון ציוני, שהוא סימן²⁴¹, וכמ”ש²⁴² הציבי לך כו’ וירושלי’ הוא בחי’ יראה שלום²⁴³. היינו שלימות היראה בכל הפרטי²⁴⁴. וציון הוא רק ציון מבחי’ יראה, ואיננה שלימה כו’²⁴⁵. ונמצא הם ענין א’ ודבר [א’], אך ההפרש הוא, שזהו שלימות כל הפרטי, משא”כ ציון כו’. וי”ל שהו”ע כלל ופרט. כמשנ”ת לעיל²⁴⁶, ירושלי’ כלל וציון פרט, והמכוון א’ הוא, ונמצא מובן מה שדרשו ואין הפרש כו’.

[קיצור] ציון סימן. ירושלי’ שלימות. וציון העדר השלימות.

(דח) **ועתה** יובן ג”כ הקושי’ הב’²⁴⁰, משארז”ל בצדקה ובפסוק נא’ במשפט. והענין הוא, דהנה צדקה נק’ בשם משפט, ששופטין א”ע, והיינו ששופט א”ע ונותן לעני כו’²⁴⁷, וזהו שנא’ במשפט, במה ששופטין א”ע ונותני’ לעני. וענין המשפט, היינו שיקול הדעת אם ליתן אם לא ליתן, והיינו ע”ד אתכפיא כו’.

(240) הנ”ל סעיה א.

(241) ד”ה ציון במשפט תפדה בלקו”ת דברים א, סע”ב. אוה”ת שם ח”ה ע’ א’תתקפט. ח”ו ע’ ב’קעט.

(242) ירמ”י לא, כ. אוה”ת שם.

(243) „ירושלים .. יראה שלם” – ב”ר פנ”ו, י. תוד”ה הר – תענית טז, א.

(244) ראה לקו”ת פקודי ד, א. דרושים לר”ה ס, ב. שה”ש ו, ג.

(245) ראה לקו”ש חט”ו ע’ 234.

(246) סעיה ג.

(247) ראה תו”א בשלח סג, ב. תורת חיים שם קעב, ד ואילך. קעג, ג ואילך. סה”מ תרמ”ג ע’ מו.

תרמ”ח ע’ רא. תרנ”ה ע’ כא ואילך. תרנ”ט ע’ נו. תרע”ח ע’ קצד. פר”ת ע’ קלח. אגרות-קודש אדמו”ר מהורש”ב ח”א ע’ קמד. ע’ רסא. סה”מ תרפ”ט ע’ קלג. וש”נ.

